

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Melanoma: meg kell ismerni, fel kell ismerni!

Hiánypótló szegedi kutatás foglalja össze a melanoma megelőzésének és korai felismerésének hazai kulcstényezőit

- **A hazai betegek több mint fele saját maga fedezi fel a rákos bőrelváltozásokat,¹ háromból egy esetben mégis több mint egy év telik el, mire orvoshoz fordulnak vele².**
- **Bár a melanomás páciensek többsége egészségtudatosnak mondható, a bőrrákkal kapcsolatos ismereteik hiányosak, illetve nem tudják, hogy önvizsgálat közben mire kellene figyelniük³.**
- **A személyes kockázatok tudatosítása, a veszélyes elváltozások megismerése, a gyerekek felvilágosítása, a családon belüli fokozott figyelem és a rendszeres szakorvosi szűrések együttesen javíthatják a hazai melanomahelyzetet.**

2021. június 3., Budapest – Világszerte, így hazánkban is egyre gyakoribb a melanoma előfordulása: az újonnan diagnosztizált hazai esetek száma ma már eléri az évi 3 ezret⁴. A Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinikáján mintegy 140 melanomás beteg bevonásával elvégzett hiánypótló kutatás⁵ megállapítása szerint a betegséggel kapcsolatos felvilágosítás azok körében is fontos, akik egyébként egészségtudatosan élnek, és rendszeresen vesznek részt prevenciószűrővizsgálatokon. A melanomás betegek harmada ugyanis még mindig több mint egy évig vár, hogy a gyanús bőrelváltozással orvoshoz forduljon, és emiatt sokan már a betegség előrehaladott állapotában, pl. áttéttel jutnak el a diagnózisig. A kutatásban közreműködő bőrgyógyász-onkológus szakemberek szerint a korai felismerésben meghatározó a gyanúra okot adó bőrelváltozások megismerése, a személyes kockázatok korai tudatosítása, a rendszeres és precíz önvizsgálat, illetve az odafigyelő családtagok, akik segíthetnek a betegség azonosításában. Hozzáteszik: a tudatosság növelése életmentő lehet, hiszen a betegség korai felismerése rendkívüli mértékben javítja a gyógyulás és a túlélés esélyét⁶.

¹ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

² Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

³ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

⁴ Nemzeti Rákregiszter. ONKOL.HU. <https://onkol.hu/nemzeti-rakregiszter/>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

⁵ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

⁶ Melanoma Survival Rates. Melanoma Research Alliance. <https://www.curemelanoma.org/about-melanoma/melanoma-staging/melanoma-survival-rates/>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

A melanoma agresszív rákos megbetegedés⁷, amely azonban időben felismerve jól kezelhető⁸. A betegség **kockázata az életkorral együtt nő**, de 30 évnél fiatalabbaknál is előfordul, sőt ma már ez a fiatal nők és férfiak **egyik leggyakoribb daganatos betegsége**⁹. Ha korai stádiumában fedezik fel, a megfelelő terápiával **az érintettek 99%-a 5 év elteltével is életben van**¹⁰, míg a szervi áttéteket okozó melanomával diagnosztizált páciensek esetében **ugyanaz a szám a fentinek csupán a töredéke**¹¹. Bár a melanoma előfordulása az egész világon¹², így Magyarországon is évek óta növekszik¹³, a szakemberek szerint a bőrrákkal kapcsolatos ismereteink – az évről évre ismétlődő ismeretterjesztő kampányok ellenére – továbbra is hiányosak, **rádásul sokan nem értik, miért veszélyes ez a betegség.**

A fentieket támasztják alá a **Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinikájának bőrgyógyász-onkológus szakértői** által elkészített átfogó vizsgálat eredményei is, amelyek egy **74 kérdésből álló adatgyűjtéssel 139, 18 év feletti, melanomával diagnosztizált beteg adatait összegezték**¹⁴. Ez az első és ez idáig egyetlen átfogó hazai kutatás a témában, amelyet a hasonló amerikai és görög vizsgálatokkal is összevetettek.

Egészségtudatosság ≠ melanoma-tudatosság

A kutatásból egyértelműen kiderül, hogy a hétköznapi értelemben vett preventív vagy **egészségtudatos életmódnak nincs érdemi hatása a melanoma-tudatosságra**. A melanomás betegek **több mint kétharmada** úgy gondolja ugyanis, hogy a betegséget megelőző egy évben **odafigyelt az egészségére**, de valójában csupán 15 százalékuk érdeklődött a bőrrák felismerésének lehetőségeiről, a páciensek csupán 13 százaléka hitte a diagnózis előtt, hogy másokhoz képest több az esélye a bőrrákra, **38 százalékuk pedig a diagnózis felállítása előtt nem is tudott arról**, hogy a melanoma egy rosszindulatú bőrdaganat¹⁵.

„A kutatásból adódó egyik fontos felismerés, hogy még azok az egyébként egészségtudatos emberek sem ismerik a bőrrák kockázatait és nem járnak bőrgyógyászati szűrésre, akik egyébként rendszeresen részt vesznek más, ajánlott korspecifikus prevenciók szűrővizsgálatokon” – mutatott rá Dr. Baltás Eszter PhD, a Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinikájának egyetemi docense, a tanulmány egyik szerzője.

Hozzátette: a kutatás adatai alapján a **melanomával diagnosztizált nők 71, illetve 77 százaléka járt mellrák- és méhnyakrákszűrésen**, a páciensek 94 százaléka pedig rendszeresen ellenőrzi a vérnyomását, többségük a koleszterinszintjével is tisztában van.

⁷ Braeuer RR;Watson IR;Wu CJ;Mobley AK;Kamiya T;Shoshan E;Bar-Eli M; Why is melanoma so metastatic? Pigment cell & melanoma research. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24106873/>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

⁸ Melanoma Survival Rates: Melanoma Survival Statistics. American Cancer Society. <https://www.cancer.org/cancer/melanoma-skin-cancer/detection-diagnosis-staging/survival-rates-for-melanoma-skin-cancer-by-stage.html>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

⁹ Melanoma Skin Cancer Statistics. American Cancer Society. <https://www.cancer.org/cancer/melanoma-skin-cancer/about/key-statistics.html>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

¹⁰ Melanoma Survival Rates: Melanoma Survival Statistics. American Cancer Society. <https://www.cancer.org/cancer/melanoma-skin-cancer/detection-diagnosis-staging/survival-rates-for-melanoma-skin-cancer-by-stage.html>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

¹¹ Oláh J. Új kihívások a melanoma terápiajában. Medical Online.

http://medicalonline.hu/gyogyitas/cikk/uj_kihivasok_a_melanoma_terapiajaban. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

¹² Melanoma Skin Cancer Statistics. American Cancer Society. <https://www.cancer.org/cancer/melanoma-skin-cancer/about/key-statistics.html>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

¹³ Nemzeti Rákgiszter. ONKOL.HU. <https://onkol.hu/nemzeti-rakregiszter/>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

¹⁴ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

¹⁵ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

Ehhez képest **háromból egy beteg sohasem ellenőrzi a bőrét**, és csak a betegek fele ellenőríz egynél több testtáját is – a melanoma felismerését elősegítő képeket pedig **mindössze 4 százalékuk látott korábban**¹⁶.

*„A melanoma korai felismeréséhez elengedhetetlen, hogy előzetesen **képekről és informatív leírásokból is megismerjük a gyanúra okot adó elváltozásokat**. A rendszeres önvizsgálatnak akkor van értelme, ha tudjuk, hogy mit kell észrevennünk, és **mi az, amivel azonnal orvoshoz kell fordulni**. Mivel a kutatásban résztvevő páciensek kétharmada korábban végzett valamiféle önvizsgálatot, joggal feltételezhetjük, hogy **ezek az ismereteik jórészt hiányoztak**. Ezen pedig változtatni szükséges”* – fogalmazott Dr. Baltás Eszter.

Ennek érdekében a **szegedi szakemberek egy fotókra épülő [online kvízt is létrehoztak](#)**, amelynek segítségével – intuitív módszerrel – gyorsan megtanulható a melanoma felismerése. Idén júniusban, a Magyar Dermatológia Társulat égisze alatt **átfogó érzékenyítő kampány** is indul az önvizsgálat és a korai felismerés támogatására.

Dr. Lengyel Zsuzsanna PhD egyetemi adjunktus, a pécsi Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika klinikaigazgató-helyettese szerint **ugyancsak figyelemre méltó információhiányt jelez** a betegséggel kapcsolatban, hogy a szegedi kutatás eredményei szerint **háromból egy beteg még a melanoma diagnózisát követően sem érezte úgy**, hogy súlyos betegségről lenne szó, 44 százalékuk¹⁷ pedig **egyáltalán nem számított** az ebből adódó veszélyes következményekre.

*„Nem kizárható, hogy ennek a **hamis biztonságérzetnek az egyik következménye**, hogy az érintettek harmada **egy évnél is többet vár** a melanoma észlelése után azzal, hogy **szakorvoshoz forduljon**”¹⁸* – tette hozzá.

A diagnózis után

A melanoma klinikai gyanúját a bőrelváltozás **sebészi eltávolítása és szövettani vizsgálata** követi, illetve **annak meghatározása, hogy a betegség mennyire előrehaladott**. Ha a szövettani vizsgálat alapján magas kockázatú melanoma igazolódik, akkor az úgynevezett **őrszemnyirokcsomó-mintavételt**¹⁹ (orvosi szóval biopsziát) alkalmazzák. Ezzel megállapítható, hogy a **daganatos betegség továbbterjedt-e a nyirokrendszerben**. Az esetleges távoli áttétek kimutatására részletes radiológiai CT-, MR-, Pet CT- vagy UH-vizsgálatot végeznek. A vizsgálati információk alapján a betegséget az I-től IV-ig stádiumokba sorolják. Ha a melanoma már megjelent a nyirokcsomókban, akkor a betegség automatikusan a III-as stádiumba kerül²⁰, és ilyenkor a bőronkológus szakorvosok a melanoma kimetszése után kiegészítő gyógyszeres terápiát (orvosi szakszóval adjuváns) javasolhatnak.

¹⁶ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

¹⁷ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

¹⁸ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

¹⁹ Rajtár M. Sentinel Nyirokcsomó Szcintigráfia Melanoma Malignumban módszertani útmutató http://www.nmc.dote.hu/nmszk/NMSZK_modszertan/3_4_senti_melan.pdf Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

²⁰ The eighth edition American Joint Committee on Cancer (AJCC) melanoma staging system: implications for melanoma treatment and care. Taylor & Francis. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14737140.2018.1489246>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

A **rendszeres bőrgyógyászati szűrés jelentőségét húzza alá**, hogy a melanoma nemcsak az anyajegyek talaján jelentkezhet: **háromnegyedik nem anyajegyekben, hanem látszólag normális bőrfelületen fejlődik ki**²¹.

Ha a fel nem fedezett daganat eléri a bőr mélyebb rétegeit, onnan testünk nyirok- vagy véráramába – ezáltal a belső szervekbe – kerülhet, és elkezdődhet az áttétek kialakulása²². A betegek többsége a melanoma eltávolítása után egészségesnek érzi magát, nincs betegségtudata, holott **kiemelten fontos lenne**, hogy ilyenkor **bőronkológushoz forduljanak**, hogy tájékoztassák őket a további teendőkről. Ha a sebészi beavatkozás után elhanyagoljuk a betegséget, az akár évekkel, **évtizedekkel később sokkal súlyosabb formában** ismét jelentkezhet²³.

Hogyan figyeljünk jobban?

A szakemberek a kutatás eredményeit összegezve hangsúlyozták: **a melanoma megelőzésével és korai felismerésével kapcsolatos ismeretek** széles körű elterjesztése prioritás, és ehhez az alábbi fontos tanácsokat adták.

1. Ismerjük meg, és ismerjük fel a gyanús jeleket!

Mivel a melanomát az esetek több mint felében a **beteg saját maga fedezi fel**²⁴, nagyon fontos, hogy pontosan tudjuk, hogy milyen elváltozásokkal kell azonnal orvoshoz fordulni. A Szegedi Tudományegyetemen ez év elején elvégzett – és [itt továbbra is elérhető](#)²⁵ – felmérés alapján a szakorvosok arra a következtetésre jutottak, hogy **egy anyajegy- és bőrráktókból álló kvíz megoldásával és ellenőrzésével akár egy nyolcéves gyerek is képes nagy biztonsággal megállapítani**²⁶, hogy mely bőrelváltozásokkal szükséges mindenképp bőrgyógyászt felkeresni.

Jó képek alapján, gyorsan, intuitív alapon elsajátíthatóak a melanoma felismeréséhez szükséges alapismeretek.

2. Csak a precíz önvizsgálat hatásos!

Fontos, hogy az önvizsgálat **rendszeres és alapos legyen, illetve minden testtáját érintsen**. A hazai kutatáshoz hasonló metodikával készített görög és amerikai vizsgálat összefüggést talált a betegek által végzett önvizsgálat és a korai felismerés között, míg ugyanez **nem volt megállapítható a magyar adatokból**. A szakértők szerint ennek az az oka, hogy bár a hazai betegek kétharmada végez valamiféle önvizsgálatot, **nem tudják pontosan, hogy mit kell keresniük, illetve mire kell figyelniük a bőrükön**. Minden negyedik amerikai beteg és

²¹ Skin Cancer Facts & Statistics. The Skin Cancer Foundation. <https://www.skincancer.org/skin-cancer-information/skin-cancer-facts/>. Published April 1, 2021. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

²² Understand Melanoma. Melanoma Research Foundation. <https://melanoma.org/melanoma-education/understand-melanoma/>. Published January 22, 2021. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

²³ Melanoma Recurs After 10 Years in More than 6 Percent of Patients. American College of Surgeons. <https://www.facs.org/media/press-releases/jacs/melanoma0613>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

²⁴ Petrovsky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

²⁵ Melprevent. <http://mel-pred-app.azurewebsites.net/login>. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31

²⁶ Szegedi Tudományegyetem Az SZTE kérdőíve a bőrrák felismerésére tanítja meg a gyerekeket. SZTE főoldal. <https://u-szeged.hu/sztehirek/sajtoarchivum-2021/szte-kerdoive-borrak>. Published February 15, 2021. Utolsó felkeresés dátuma: 2021. 05. 31.

minden ötödik görög beteg **melanomáról készült fényképeket is** használ az önellenőrzéshez; itthon ez az arány mindössze 4 százalék²⁷.

3. Figyeljünk fokozottan egymásra!

Fontos, hogy **figyeljünk a családtagjainkra**, különösen azokra, akiknek nehézséget jelent az önvizsgálatot önállóan elvégezniük. A szegedi kutatásban megkérdezett páciensek mintegy **fele jelezte, hogy családtag vagy közeli barát segít** figyelni az anyajegyeit, ellenőrizni a bőrét, ötből egy esetben pedig **családtag, barát vagy partner fedezte fel az elváltozást**.²⁸ Az egymásra figyelés hasznosságát alátámasztja, hogy a Görögországban elvégzett hasonló vizsgálat egyik fő megállapítása az volt, hogy a korai felismerést befolyásoló legfontosabb tényező az önvizsgálat mellett a családi állapot: a házások esetében ugyanis **háromszor gyakrabban fedezték fel az 1 milliméternél vékonyabb daganatokat**.²⁹

4. Legyen éves rutin a melanomaszűrés is!

A nagy népegészségügyi szűrővizsgálatokhoz – mellrákszűréshez, méhnyakszűréshez – hasonlóan **kerüljön be a naptárunkba** az évenkénti dermatoszkópos melanomaszűrés! A melanoma diagnosztizálását megelőző évben a **kutatásban szereplő betegek háromnegyede (72 százalék)** rendszeresen járt egészségügyi szakemberhez valamilyen egészségügyi okból, de mindössze **13 százalékuk beszélgetett valaha orvosával a bőrrákról**, és **10-ből csak 1 embernek említették, hogy veszélyeztetett melanoma szempontjából**, és mondták el, hogy hogyan és mit kell figyelnie a bőrén.³⁰

5. Vonjuk be a gyermekeket!

Az elmúlt évtizedben nyugat-európai programok mutattak rá, hogy már **gyermekkorban érdemes elkezdni a bőrrákkal kapcsolatos felvilágosítást** és ismeretterjesztést. Az akár óvodáskorú gyermekek esetében a korosztálynak megfelelő ismeretek átadása nagyságrendekkel javította a napfény elleni védekezéssel kapcsolatos tudást. A korai életkorban elsajátított prevenciók szokások pedig a nyilatkozó szakorvosok szerint **nagyobb valószínűséggel maradhatnak meg a későbbi életszakaszokban is**.

6. Minden nap számít!

A bőrgyógyász-onkológus szakemberek szerint a gyanús – vagy felismert – **bőrelváltozásokkal egy percet sem szabad várni**, ezekkel azonnal orvoshoz kell fordulni. A halogatás gyakori jelenség az érintettek körében: minden harmadik **melanomás beteg egy évnél is többet várt**, mire szakorvosi segítséget kért. Ráadásul a betegek fele (48%) egyszerűen **nem aggódott a fennálló bőrelváltozás miatt**, kisebb részük **az időhiányt, egyéb egészségügyi problémákat vagy munkahelyi okokat** jelölt meg a késlekedés okaként.³¹

²⁷ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

²⁸ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

²⁹ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

³⁰ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

³¹ Petrovszky, I., et al. A melanoma malignum korai felismerését befolyásoló tényezők. Orv. Hetilap, 2016, 157(51), 2028–2033. DOI: 10.1556/650.2016.30610

###

További információk:

Oláh Péter ügyvezető /
PR-ego Kommunikációs Ügynökség
Tel.: + 36 30 500-5221
e-mail: olah.peter@publicrelations.hu

Készült a Novartis Hungária Kft. megbízásából.
Lezárás dátuma: 2021.06.02. P3-szám: HU2106025093